

**การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้และการสอน
บนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง
เพื่อเสริมสร้างความผูกพันในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
The Development of Thai Language Learning Activity by Using
Engagement-Based Learning and Teaching and Self-Directed Learning to
Enhance Reading Engagement for Grade 6 Students**

กาญจนา จารี¹, วิเชียร ธำรงโสทธิสกุล²

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก, ประเทศไทย

Kanjana Jaree¹, Wichian Thamrongsotthisakul²

^{1,2}Faculty of Education, Naresuan University, Phitsanulok, Thailand

✉: psynwp.dolphin@gmail.com

(Corresponding Email)

Received: 04 May 2025; Revised: 25 May 2025; Accepted: 29 May 2025

© The Author(s) 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง ตามเกณฑ์ 80/80 (2) ศึกษาผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง (3) เพื่อประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบ้านเนินสุวรรณ จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง แบบประเมินความผูกพันในการอ่าน และแบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุพัราเมตริกแบบ One sample Wilcoxon signed rank test ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อเสริมสร้างความผูกพันในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.96/80.30 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง มีความผูกพันในการอ่านหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถตั้งเป้าหมายในการอ่าน ใช้กลยุทธ์ที่หลากหลาย สามารถสรุปสาระสำคัญ บอกความรู้/ข้อคิด และแนวทางการนำความรู้/ข้อคิดนั้นไปประยุกต์ใช้ สามารถปฏิบัติกิจกรรมการอ่านได้บรรลุเป้าหมาย มีความกระตือรือร้นในการอ่าน มีความรู้สึกร่วมไปกับสิ่งที่อ่าน และพอใจ

เมื่อได้แลกเปลี่ยนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการอ่านกับเพื่อน และมีความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ตามแนวทางการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.82, S.D. = 0.23)

คำสำคัญ: กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย, แนวทางการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน, แนวทางการเรียนรู้แบบนำตนเอง, ความผูกพันในการอ่าน

Abstract

This research aimed (1) To develop and evaluate the efficiency of Thai language learning activity by using the Engagement-Based Learning and Teaching and Self-Directed Learning according to the 80/80 criterion. (2) To implement Thai language learning activity by using the Engagement-Based Learning and Teaching and Self-Directed Learning. (3) To evaluate the opinions toward learning through Thai language learning activity by using the Engagement-Based Learning and Teaching and Self-Directed Learning. The sample group consisted of 10 Grade 6 students from the second semester of the 2024 academic year at Bannoensuwan School. The research instruments included: Thai language learning activity by using the Engagement-Based Learning and Teaching and Self-Directed Learning, a test to assess reading engagement, and a student opinion Questionnaire. The data were analyzed using mean, standard deviation, and Nonparametric Statistics: One sample Wilcoxon signed rank. The research findings Thai language learning activity by using the Engagement-Based Learning and Teaching and Self-Directed Learning to enhance reading engagement for Grade 6 students had an efficiency of 79.96/80.30, which met the specified criterion. The Grade 6 students who participated in Thai language learning activity by using the Engagement-Based Learning and Teaching and Self-Directed Learning was significantly higher than the 80 percent criterion at the .05 level of statistical significance. They were able to set reading goals, employed a variety of reading strategies, they could summarize the main ideas, identify knowledge or insights gained, and suggest ways to apply those insights in real-life situations. They were able to carry out reading activities successfully according to their self-determined plans. The students demonstrated enthusiasm for reading, experienced enjoyment and engagement, empathized with the content, and felt satisfied when sharing what they had read or learned with classmates. The students' opinions toward learning through Thai language learning activity by using the Engagement-Based Learning and Teaching and Self-Directed Learning were at the highest level ($\bar{X}$ = 4.82, S.D. = 0.23).

Keyword: Thai Language Learning Activities, Engagement-Based Learning and Teaching, Self-Directed Learning, Reading Engagement

1. บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า ฉ) ได้กำหนดเป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) ให้มีทักษะการอ่าน (Reading) ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่ผู้เรียนจะสามารถนำไปต่อยอดในการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ และเป็นเครื่องมือในการพัฒนาบุคลากรในสังคมให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ เนื่องจากการอ่านจะช่วยพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้ที่สามารถแสวงหา วิเคราะห์ จัดระบบและประมวลข้อมูลความรู้ที่มีอยู่อย่างหลากหลายให้มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตจริง นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 44-45) ยังกำหนดสาระการอ่านในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้วย แต่เมื่อพิจารณาสถานการณ์การอ่านจากผล

การประเมินโปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล หรือ PISA (Programme for International Student Assessment) พบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์และการอ่านมีแนวโน้มลดลง ส่วนด้านวิทยาศาสตร์ถือว่าไม่เปลี่ยนแปลงทางสถิติ ดังนั้น การยกระดับความสามารถทางการอ่านของนักเรียนจึงถือเป็นความท้าทายที่สำคัญสำหรับระบบการศึกษาไทย โดยมีนักวิชาการให้ความสนใจศึกษาและได้เสนอแนะว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุของการรู้หนังสือและความสามารถในการอ่าน คือ ความผูกพันในการอ่าน (รัชนิกุล ภิญญภา นุวัฒน์, 2560)

Guthrie and Anderson (อ้างถึงใน เหมันต์ พรหมสมร, 2563, หน้า 2) กล่าวว่า ความผูกพันในการอ่าน คือ การทำงานประสานกันระหว่างแรงจูงใจกับความรู้ที่เป็นมโนทัศน์ กลยุทธ์และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ในขณะที่อ่าน เป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ขั้นสูงสุด สอดคล้องกับผลการประเมิน PISA 2000 ที่พบว่า ระดับของความผูกพันในการอ่านของนักเรียนมีความสำคัญอย่างมาก และมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อความเชี่ยวชาญในการอ่าน นักวิชาการจึงให้ความสนใจศึกษาความผูกพันในการอ่านในแง่ของการอ่านเชิงวิชาการมากขึ้น โดย Fredricks และคณะ (2004, อ้างถึงใน เหมันต์ พรหมสมร, 2563, หน้า 2) กล่าวถึงแนวคิดของความผูกพัน (Engagement) โดยระบุว่า ความผูกพันประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบคือ 1) ด้านพฤติกรรม 2) ด้านอารมณ์ และ 3) ด้านปัญญา และต่อมา Wigfield และคณะ (2008) ได้สร้างเครื่องมือวัดความผูกพันในการอ่าน (The Reading Engagement Index: REI) เพื่อศึกษาความผูกพันในการอ่านซึ่งเป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างวิธีการสอนอ่านกับความเข้าใจในการอ่าน พบว่า ความผูกพันในการอ่านและความเข้าใจในการอ่านมีความสัมพันธ์กัน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และรายงานวิจัยต่าง ๆ พบว่า ความผูกพันในการอ่านว่าเป็นกระบวนการจูงใจภายในและพฤติกรรมเชิงบวกที่มีต่อการอ่าน คือ ผู้อ่านต้องเป็นผู้ที่ให้คุณค่ากับการอ่าน มีความสนใจและความสนุกสนานเพลิดเพลินในการอ่าน จึงใช้การอ่านจากสื่อหลายประเภทในวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย (Organization for Economic Cooperation and Development, 2018, หน้า 10) ทั้งยังมีงานวิจัยของงามพันธุ์ สัยศรี (2561) ที่ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นนั้นครอบคลุมองค์ประกอบของความผูกพันในการอ่านทั้ง 3 ด้าน แต่นิสัยรักการอ่านเป็นเพียงพฤติกรรมและอารมณ์ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นแนวคิดที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ครอบคลุมองค์ประกอบของความผูกพันในการอ่านทั้งทางปัญญา อารมณ์ และพฤติกรรม จึงเป็นแนวคิดที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความผูกพันในการอ่าน

ผู้วิจัยจึงพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อเสริมสร้างความผูกพันในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้ผู้เรียนมีความผูกพันในการอ่านซึ่งเป็นคุณลักษณะภายในตัวผู้เรียนอันนำไปสู่ผลลัพธ์ในการอ่าน ไม่ว่าจะเป็นการรู้หนังสือ ความสามารถในการอ่าน ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวทางการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อเสริมสร้างความผูกพันในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวทางการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง

3. เพื่อประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวทางการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อเสริมสร้างความผูกพันในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวทางการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อเสริมสร้างความผูกพันในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แหล่งข้อมูล

1. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 คน เพื่อหาประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง และจำนวน 9 คน เพื่อหาประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวทางการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อเสริมสร้างความผูกพันในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อเสริมสร้างความผูกพันในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ นำกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พร้อมแบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. การประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การประเมินแบบหนึ่งต่อหนึ่ง คือ ดำเนินการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวทางการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อเสริมสร้างความผูกพันในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำทองน้อย จำนวน 3 คน เพื่อประเมิน

ความเหมาะสมของ ภาษา เนื้อหา และเวลา

2.2 การประเมินแบบกลุ่มเล็ก คือ ดำเนินการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อเสริมสร้างความผูกพันในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านเนินทอง จำนวน 9 คน เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ คำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยผลการวิเคราะห์ที่ยอมรับได้ คือ ตั้งแต่ความเหมาะสมระดับมากขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.00

2. การประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ คือ วิเคราะห์ข้อมูลตามสูตร E1/E2 โดยพิจารณาจาก เกณฑ์ E1 หมายถึง ร้อยละ 80 ของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ และ เกณฑ์ E2 หมายถึง ร้อยละ 80 ของค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนได้จากการทำแบบวัดความผูกพันในการอ่าน หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกลุ่มเดียววัดผลหลังทดลอง One –Shot Case Design (สมชาย วรกิจเกษมกุล, 2554, หน้า 142)

แหล่งข้อมูล

1. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อประเมินคุณภาพแบบวัดความผูกพันในการอ่าน
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบ้านเนินสุวรรณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อเสริมสร้างความผูกพันในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. แบบประเมินความผูกพันในการอ่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อเสริมสร้างความผูกพันในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 แผน ใช้เวลาทดลอง 10 ชั่วโมง และบันทึกคะแนนจนครบ

2. ดำเนินการประเมินหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบประเมินความผูกพันในการอ่าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) จากแบบประเมินความผูกพันในการอ่าน

2. เปรียบเทียบความผูกพันในการอ่าน ระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยการหา ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และการทดสอบสมมติฐานด้วย One sample Wilcoxon signed rank test

3. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความผูกพันในการอ่าน

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวทางการเรียนรู้ และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อเสริมสร้างความผูกพันในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แหล่งข้อมูล

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบ้านเนินสุวรรณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยมากที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังเสร็จสิ้นการทดลอง ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบประเมินความคิดเห็น จากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปแปลผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

4. ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวทางการเรียนรู้ และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อเสริมสร้างความผูกพันในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวทางการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อเสริมสร้างความผูกพันในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งพัฒนาจากแนวทางการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน (The engagement-based learning and teaching: EBLT) ของ Jones (2008) ร่วมกับแนวทางการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed learning) ของ Knowles (1975) ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ความต้องการการอ่านของตน

ขั้นที่ 2 เลือกสิ่งที่อ่าน

ขั้นที่ 3 ตั้งเป้าหมายการอ่าน

ขั้นที่ 4 วางแผนการอ่าน

ขั้นที่ 5 ใช้กระบวนการอ่านอย่างหลากหลาย

ขั้นที่ 6 สะท้อนผลการอ่าน

ขั้นที่ 7 ให้อ่านแล้วแต่คนอ่าน

ภาพ 1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อเสริมสร้างความผูกพันในการอ่าน

โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.96$, S.D. = 0.04) และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า

ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 0.17) และได้นำไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนบ้านน้ำทองน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แบบประเมินหนึ่งต่อหนึ่ง จำนวน 3 คน พบว่า ด้านเนื้อหา ต้องปรับให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนโดยเลือกหนังสือจากรายการหนังสือวรรณกรรมเยาวชนและหนังสือสารคดีสำหรับเด็ก ด้านภาษา ต้องปรับการใช้คำให้เหมาะสม ใช้ภาษาที่เป็นธรรมชาติและเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน และปรับกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมกับเวลาที่กำหนด โดยครูต้องกระตุ้นให้นักเรียนสนใจและตั้งใจทำกิจกรรมให้เสร็จตามที่กำหนดไว้ จากนั้นนำไปหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มเล็กกับนักเรียนโรงเรียนบ้านเนินทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 คน พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.96/80.30 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความผูกพันในการอ่านหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	คะแนนเกณฑ์ร้อยละ 80	μ	σ	ร้อยละ	z	p
หลังเรียน	75	60	63.40	3.24	84.53	42.0*	.012

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ความผูกพันในการอ่านของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อเสริมสร้างความผูกพันในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ย (μ) หลังเรียนเท่ากับ 63.40 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 84.53 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) หลังเรียนเท่ากับ 3.24 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนหลังเรียนกับเกณฑ์ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความผูกพันในการอ่านหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาความผูกพันในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้

1. ความผูกพันในการอ่านด้านปัญญา พบว่า นักเรียนมีการตั้งเป้าหมายในการอ่าน โดยสามารถใช้กลยุทธ์ที่หลากหลายในการอ่าน และเมื่ออ่านแล้วสามารถสรุปสาระสำคัญ บอกความรู้/ข้อคิด และแนวทางการนำความรู้/ข้อคิดนั้นไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้

2. ความผูกพันในการอ่านด้านพฤติกรรม พบว่า นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมการอ่านได้บรรลุเป้าหมายตามแผนที่ตนเองวางไว้ มีความกระตือรือร้นในการอ่านโดยไม่จำกัดสถานที่ ประเภท หรือวัสดุการอ่าน จดจ่อกับการอ่านอย่างต่อเนื่อง และมีการแลกเปลี่ยนเนื้อหาหรือสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการอ่านกับเพื่อนร่วมห้องหรือต่างห้อง

3. ความผูกพันในการอ่านด้านอารมณ์ พบว่า นักเรียนมีความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลินในขณะที่อ่าน มีความรู้สึกร่วมไปกับสิ่งที่อ่าน และพอใจเมื่อได้แลกเปลี่ยนเนื้อหาหรือสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการอ่านกับเพื่อนร่วมห้องหรือต่างห้อง

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวทางการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง

จากการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวทางการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อเสริมสร้างความผูกพันในการอ่าน พบว่า ภาพรวมนักเรียนเห็นด้วยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.23) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ทุกด้านมีนักเรียนเห็นด้วยในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีนักเรียนเห็นด้วยมากที่สุดคือ ด้านสื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) และด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) ด้านที่มีนักเรียนเห็นด้วยรองลงมา คือ ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.28) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.31) และด้านเนื้อหาสาระ ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ

5. อภิปรายผล

จากผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวทางการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อเสริมสร้างความผูกพันในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. จากผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวทางการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อเสริมสร้างความผูกพันในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีประสิทธิภาพ 79.96/80.30 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ เนื่องจากผู้วิจัยได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและเป็นไปตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา โดยเริ่มจากการศึกษาปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย และพบว่าปัญหาคือความสามารถทางการอ่านของนักเรียนมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีความผูกพันในการอ่านเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งของการรู้หนังสือและความสามารถในการอ่าน จึงได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) และการนำไปใช้ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันในการอ่าน ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีและแนวคิดสำหรับการจัดการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้สำหรับการแก้ปัญหาความผูกพันในการอ่าน ซึ่งผู้วิจัยพบว่าแนวคิดที่เหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยพัฒนาความผูกพันในการอ่าน คือ แนวทางการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน (The engagement-based learning and teaching: EBLT) ของ Jones (2008) ร่วมกับแนวทางการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed learning) ของ Knowles (1975) เนื่องจากการมุ่งเน้นพัฒนาและเพิ่มความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนจะมีความริเริ่มในการวิเคราะห์และตัดสินใจว่าต้องการเรียนรู้สิ่งใด หลังจากนั้นจะกำหนด

เป้าหมายของการเรียนรู้ รวมทั้งระบุถึงวิธีการค้นคว้าที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ จนกระทั่งสุดท้ายผู้เรียนสามารถตรวจสอบ ทบทวนถึงผลสัมฤทธิ์และความสำเร็จในการเรียนของตนเองได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับ งามพันธุ์ สัยศรี (2561) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง ผู้วิจัยจึงพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อเสริมสร้างความผูกพันในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 7 ขั้นตอน ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักการของการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและหลักการของการเรียนรู้แบบนำตนเอง จึงทำให้ผลการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน อยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด จากนั้นได้ตรวจสอบและปรับปรุงข้อบกพร่องของกิจกรรมการเรียนรู้และนำไปหาประสิทธิภาพ ตามขั้นตอนของการหาประสิทธิภาพของรัตนะ บัวสนธ์ (2552) และใช้แนวคิดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545) จึงทำให้กิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมและประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความผูกพันในการอ่านหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อันเป็นผลมาจากกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้แบบนำตนเอง โดยเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ความต้องการการอ่านของตนเอง การเลือกสิ่งที่อ่าน และการตั้งเป้าหมายการอ่านซึ่งสะท้อนถึงเอกลักษณ์แห่งตน การรับรู้ความสามารถ และการให้คุณค่าในการอ่าน นอกจากนี้นักเรียนยังได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจและมีความเชื่อมโยงกับประสบการณ์หรือชีวิตประจำวันอันเป็นฐานคิดของการพัฒนาความยึดมั่นผูกพันผ่านกลยุทธ์การอ่านที่มีความหลากหลาย โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียน เพื่อน และครู ส่งผลให้บรรยากาศในชั้นเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนได้อย่างอิสระเพื่อขยายขอบเขตองค์ความรู้ จึงทำให้นักเรียนเกิดความผูกพันในการอ่านหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 สอดคล้องกับ งามพันธุ์ สัยศรี (2561) ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ Guthrie and Cox (2001) ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง สภาพบรรยากาศทางการเรียนที่ส่งเสริมแรงจูงใจและความยึดมั่นผูกพันกับการอ่านตำราเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า ผู้เรียนมีความยึดมั่นผูกพันกับการอ่านสูงขึ้น ตลอดจนสอดคล้องกับ Wigfield et al. (2008) ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง การพัฒนาความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนในด้านการอ่าน โดยใช้การสอนอ่านแบบเน้น มโนทัศน์ (concept-oriented reading instruction) เพื่อให้ผู้เรียนมีความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนในด้านการอ่าน เช่น การกระตุ้นพื้นฐานความรู้เดิม การสอนวิธีการอ่านด้วยการตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน การค้นหาข้อมูล การร่วมกันสรุปประเด็นที่ได้อ่าน การระบุโครงสร้างของสิ่งที่ได้อ่าน ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความยึดมั่นผูกพันกับการอ่าน มีการใช้กลยุทธ์ในการอ่าน และมีความเข้าใจในการอ่านเพิ่มมากขึ้น

3. จากการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อเสริมสร้างความผูกพันในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนเห็นด้วยในระดับมากที่สุด เป็นผลมาจากสื่อการเรียนรู้มีความหลากหลายทั้งประเภทและวัสดุการอ่าน มีความน่าสนใจ เหมาะสมกับช่วงวัยและระดับการอ่านของนักเรียน ครูผู้สอนวัดและประเมินผลด้วยการให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ และใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่มีความหลากหลาย นักเรียนได้เรียนรู้ตามความต้องการของตนเองจึงรู้สึกผ่อนคลาย ไม่เคร่งเครียด ทั้งยังได้เรียนรู้ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ทำให้นักเรียนรู้สึกมีความสุขในการเรียนรู้ ประกอบกับครูผู้สอนเอาใจใส่นักเรียนเป็นอย่างดี จึงทำให้เกิดบรรยากาศที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธนา พันธุ์มี และคณะ (2561) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดความยึดมั่นผูกพันร่วมกับการเรียนรู้แบบโครงงานเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดความยึดมั่นผูกพันร่วมกับการเรียนรู้แบบโครงงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

6. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ครูผู้สอนสามารถนำกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อเสริมสร้างความผูกพันในการอ่าน ไปปรับใช้ในการสอนการอ่าน ในรายวิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ

2. ครูผู้สอนสามารถนำกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อเสริมสร้างความผูกพันในการอ่าน ไปปรับใช้ในการสอนการอ่าน ในกิจกรรมชุมนุมภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษานักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในเขตนอกเมืองเท่านั้น จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในกลุ่มนักเรียนในเขตเมือง เพื่อเปรียบเทียบความผูกพันในการอ่านที่แตกต่างกัน

2. งานวิจัยนี้ใช้เครื่องมือในการประเมินความผูกพันในการอ่านเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าซึ่งครูเป็นผู้ประเมินเท่านั้น อาจไม่สามารถเข้าถึงความรู้สึกเชิงลึกของนักเรียนได้ ดังนั้นควรมีการพิจารณาให้นักเรียน เพื่อนร่วมชั้น หรือผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทในการประเมิน หรือใช้วิธีการสัมภาษณ์เพิ่มเติมในงานวิจัยครั้งต่อไป

3. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อความผูกพันในการอ่าน เช่น บทบาทของครอบครัวหรือสื่อออนไลน์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจความผูกพันในการอ่านที่ครอบคลุมมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2008). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- งามพันธ์ สัยศรี. (2018). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต)*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2002). *เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีการศึกษาหน่วยที่ 1-5*. สำนักเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ยุทธนา พันธมี และคณะ. (2018). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดความยึดมั่นผูกพันร่วมกับการเรียนรู้แบบโครงงานเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 3(6), 30-44.*
- รัชนิกุล ภิญญานาวัฒน์. (2017). ปัจจัยเชิงสาเหตุของการรู้หนังสือและความสามารถในการอ่านเพื่อรองรับโลกศตวรรษที่ 21. *วารสารสุโขทัยธรรมาธิราช, 30(2), 21-35.*
- รัตนะ บัวสนธิ์. (2009). *การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา*. คำสมัย.
- สมชาย วรภิเษมสกุล. (2011). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. อักษรศิลป์การพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2017). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. บริษัทพรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- เหมันต์ พรหมสนธิ์. (2020). *อิทธิพลของการรับรู้บรรยากาศทางวิชาการที่มีต่อความผูกพันในการอ่านเชิงวิชาการในวัยรุ่นตอนปลายโดยมีเอกลักษณ์แห่งตน การรับรู้ความสามารถแห่งตน และการให้คุณค่าในการอ่านเป็นตัวแปรส่งผ่าน (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Guthrie, J. T., & Cox, K. E. (2001). Classroom conditions for motivation and engagement in reading. *Educational Psychology Review, 13*, 283-302.
- Jones, R. D. (2008). *Strengthening student engagement*. International Center for Leadership in Education.
- Knowles, M. S. (1975). *Self-directed learning: A guide for learners and teachers*. Cambridge Books.
- Organization for Economic Cooperation and Development. (2018). *PISA 2018 reading frameworks*. <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/5c07e4f1-en.pdf>
- Wigfield, A., Guthrie, J. T., Perencevich, K. C., Taboada, A., Klauda, S. L., McRae, A., & Barbosa, P. (2008). Role of reading engagement in mediating effects of reading comprehension instruction on reading outcomes. *Psychology in the Schools, 45(5)*, 432-445.